

**VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTO
DUJŲ SKYRIUS**

Teikti Komisijos posėdžiui
Komisijos pirmininko pavaduotojas
Jonas Makauskas

2019-03-25

**PAŽYMA
DĖL SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO BŪTINOJO KIEKIO DERINIMO**

2019 m. kovo 25 d. Nr. O5E-70
Vilnius

Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 3 dalis numato, kad suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalo būtinasis kiekis yra Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotas, suderintas su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) ir Vyriausybės patvirtintas SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingas minimalus metinis dujinamų gamtinių dujų kiekis. Minimaliu metiniu dujinamų gamtinių dujų kiekiu pripažįstamas toks gamtinių dujų kiekis, kuris pagrįstai reikalingas SGD terminalo dujinimo technologijos procesui ir SGD terminalo techninės būklės, leidžiančios atsiradus poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą po to, kai SGD terminalo dujinimo procesas nebuvo vykdomas, užtikrinimui palaikyti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2012 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1354 „Dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjo kiekio tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) patvirtino Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjo kiekio tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas) ir nustatė 5 metams nuo SGD terminalo operatoriaus viešai paskelbtos paskirstytų SGD terminalo pajėgumų naudojimo pirmojo laikotarpio pradžios SGD terminalo būtinąjį kiekį – nuo 325 mln. m³ iki 502,902 mln. m³ gamtinių dujų per metus, esant šioms norminėms sąlygoms: matavimo temperatūra – 0 °C, slėgis – 1,01325 bar (arba nuo 3.867.500.000 kWh iki 5.984.533.800 kWh, kai gamtinių dujų viršutinio šilumingumo reikšmė – 11,9 kWh/m³). Nutarimo 3.1 papunktis nustato, kad SGD terminalo būtinajam kiekiui patvirtinti SGD terminalo operatorius, atsižvelgdamas į Įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus užtikrinti SGD terminalo dujinimo technologijos procesą ir SGD terminalo techninės būklės palaikymą, ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius iki SGD terminalo būtinąjo kiekio nustatymo laikotarpio pabaigos, turi pateikti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai su paskirtuoju tiekėju ir Komisija suderintą informaciją apie SGD terminalo būtinąjį kiekį, reikalingą liekančiam pradinio SGD terminalo eksploatavimo laikotarpiui, kuris nustatytas Įstatymo 11 straipsnio 8 dalyje.

Atsižvelgdama į tai, AB „Klaipėdos nafta“ (toliau – Bendrovė) 2019 m. kovo 1 d. raštu Nr. KN-134 pateikė Komisijai informaciją apie 2020–2025 m. laikotarpiui nustatytiną būtinąjį kiekį. Bendrovės vertinimu, šiuo metu nustatytas SGD būtinąjo kiekio intervalas įtvirtina tinkamą ir pagrįstą SGD terminalo būtinąjį kiekį, kuris turėtų išlikti toks pats ir likusiam pradinio SGD terminalo eksploatavimo laikotarpiui. Remiantis SGD laive–saugykloje sumontuotų dujinimo įrenginių parametrais, SGD terminalo minimalus metinis būtinasis kiekis, kuris yra mažiausias dujų kiekis, reikalingas SGD terminalui veikiant SGD dujinimo technologijos procese nepertraukiamu režimu bei užtikrinant dujų tiekimą vartotojams, yra 503 mln. m³ per metus.

Bendrovė paaiškino, kad SGD terminalo eksploatavimo metu buvo įvertinta galimybė tam tikrais periodais nevykdyti SGD išdujinimo ir išlaikyti SGD terminalo techninę būklę, leidžiančią atsiradus poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą po to, kai dujinimo procesas nebuvo vykdomas. Pažymėtina, kad remiantis Įstatymo 11 straipsnio 3 dalimi, SGD terminalo būtinojo kiekio dujinimas gali būti nevykdomas, jei SGD terminalo operatorius, nepažeisdamas SGD terminalo naudotojų teisių naudotis SGD terminalu, turi technines galimybes nevykdydamas dujinimo užtikrinti SGD terminalo techninę būklę, leidžiančią atsiradus poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą. Vadovaujantis Gamtinių dujų kokybės reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 1-194 „Dėl Gamtinių dujų kokybės reikalavimų patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas), 7 punktu, į perdavimo sistemą tiekiamos gamtinės dujos privalo atitikti jame nustatytus reikalavimus, įskaitant reikalavimą, kad metano CH₄ proc. mol koncentracija gamtinėse dujose būtų didesnė arba lygi 90 proc.

Bendrovė nurodė, kad galimybė visus metus užtikrinti Įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje numatytas techninės būklės sąlygas, įskaitant gamtinių dujų kokybės parametrus, kurie leistų esant poreikiui pradėti vykdyti dujinimą į perdavimo sistemą, tiesiogiai priklauso nuo į SGD terminalą atgabenamų SGD krovinių tikslios sudėties, SGD terminale atliekamų operacijų dažnumo, apimties, aplinkos oro ir vandens temperatūros bei kitų aplinkybių. Bendrovės teigimu, nei SGD terminalo operatorius, nei paskirtasis tiekėjas negali visiškai tiksliai prognozuoti atgabenamų SGD krovinių kokybės. Kiekvieno SGD krovinio sudėties parametrai yra skirtingi ir tai gali nulemti skirtingą maksimalų krovinio išlaikymo laikotarpį.

Bendrovės vertinimu, atsižvelgiant į įprastus SGD tiekėjo Equinor ASA pristatomų SGD krovinių kokybės ir temperatūros parametrus bei atliekamas operacijas, t. y. SGD dujinimą ne kiekvieną dieną bei tam tikrais intervalais vykdant SGD perkrovos operacijas, visose ar dalyje SGD terminalo talpų laikomų SGD kokybė tikėtinai pasiektų Įsakymo 7 punkte nustatytą žemutinę metano CH₄ proc. mol koncentraciją per trumpesnę nei 90 dienų terminą. SGD terminalo operavimo praktikoje ilgiausias krovinio išlaikymo periodas iki šiol siekė 90 dienų laikotarpį, o krovinio sudėties parametrai išsaugojimas per šį laikotarpį buvo galimas tik dėl į maksimalų krovinio išsaugojimo periodą orientuoto SGD dujinimo paslaugų grafiko.

Remiantis Bendrovės pateiktais argumentais, SGD kroviniai negali būti pristatomi retesniu, nei 90 dienų intervalu, kadangi dėl ilgesnį laikotarpį SGD terminalo talpose išlaikyto krovinio sudėties parametrai pokyčių nebūtų galima vykdyti dujinimo ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą. Konkretus kiekvienų metų SGD būtinasis kiekis galėtų būti įvertintas tik atsižvelgus į konkrečius paskirtojo tiekėjo ir kitų potencialių SGD terminalo naudotojų planus ir gavus duomenis apie planuojamų atgabenti SGD krovinių kokybės parametrus. Todėl, Bendrovės vertinimu, SGD terminalo būtinasis kiekis turi būti nustatytas intervalu tarp 4 ir 6 standartinių krovinių per metus, o konkretus kiekvienais metams į SGD terminalą pristatytinas SGD kiekis nustatomas atskirai suderinus šį kiekį tarp SGD terminalo operatoriaus ir paskirtojo tiekėjo, kaip numatyta Aprašo 5–7 punktuose.

Taip pat Bendrovė pažymėjo, kad prielaidos ir sąlygos, kurios nulėmė Nutarimo 2 punkte nustatytą SGD terminalo būtinojo kiekio dydį, yra išlikusios iki šiol, o naujų aplinkybių ar techninių sprendimų, kurie leistų išsaugoti vieną krovinį SGD terminale dar ilgesnį laiką, neatsirado ir siūlo Komisijai suderinti aukščiau išdėstytą informaciją apie SGD terminalo būtinąjį kiekį bei laikotarpiui nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2025 m. sausio 1 d. nustatyti SGD terminalo būtinąjį kiekį – nuo 3.867.500.000 kWh iki 5.984.533.800 kWh per metus.

Pažymėtina, kad Komisija 2019 m. kovo 6 d. gavo UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ raštą Nr. LDT-SD-2019/98, kuriuo UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ informavo Komisiją ir Bendrovę, kad pritaria Bendrovės siūlymui laikotarpiui nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2025 m. sausio 1 d. nustatyti SGD terminalo būtinąjį kiekį nuo 325 mln. m³ iki 502,902 mln. m³ per metus (arba nuo 3.867.500.000 kWh iki 5.984.533.800 kWh per metus, kai gamtinių dujų viršutinio šilumingumo reikšmė – 11,9 kWh/m³).

Įvertinęs Bendrovės 2019 m. kovo 1 d. raštu Nr. KN-134 pateiktus argumentus, pagrindžiančius siūlomą nustatyti SGD terminalo būtinąjį kiekį, ir vadovaudamasis Įstatymu, Nutarimu bei Aprašu ir atsižvelgdamas į UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ 2019 m. kovo 6 d. raštą Nr. LDT-SD-2019/98, Dujų skyrius siūlo Komisijai laikotarpiui nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2025 m. sausio 1 d. derinti SGD terminalo būtinąjį kiekį – nuo 3.867.500.000 kWh iki 5.984.533.800 kWh per metus.

PRIDEDAMA: Nutarimo „Dėl suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjo kiekio derinimo“ projektas, 1 lapas.

Dujų skyriaus vyr. specialistė

Lina Karpavičiūtė

Į posėdį kviečiami:

1. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos atstovai, el. p. info@enmin.lt;
2. AB „Klaipėdos nafta“ atstovai, el. p. info@kn.lt;
3. UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ atstovai, el. p. info@letiekimas.lt.